

Forum for Natur og Friluftsliv - Sør-Trøndelag

Sandgata 30, 7012 Trondheim

Tlf.: 91369378 E-post: sor-trondelag@fnf-nett.no

Sør-Trøndelag Fylkeskommune

20.12.2012

postmottak@stfk.no

Deres ref.: 201216255-6

Høringsuttalelse til planprogram for regional strategi for arealbruk

Viser til Høring – planprogram strategi for arealbruk datert 06.11.2012.

FNF stiller seg undrende til hva målet med å utarbeide Strategi for arealbruk egentlig er. STFK har en fylkesdelplan for vindkraft som er godkjent av Miljøverndepartementet. Denne planen skal gjelde fra 2008 til 2020. Man har allerede begynt å se på om man skal endre på noen av de viktigste retningslinjene i denne planen. Om STFK tar så lett på en fylkesdelplan som er godkjent av MD lurer vi på hva en strategi som ikke har en formell status er verdt.

Vi har følgende momenter som vi mener er viktige å få med i en strategi for arealbruk.

Friluftsliv

Helsereformen setter et stort fokus på å forebygge helseskader. Reformen skal bidra til å snu utviklingen vi har hatt de siste årene for utgifter til sykehus, fra 25 milliarder i 1990 til 100 milliarder i 2010. Mange mener at vi må satse mer på friluftsliv siden det er en type aktivitet som lett får med seg grupper som i dag er lite fysisk aktive. I en undersøkelse Synovate utførte i 2010 svarte 67 % av de fysisk inaktive at den aktiviteten de helst skulle kunne tenke seg å begynne med var fysisk aktivitet i naturen. Til sammenligning sa 19 % at de helst skulle begynne å trene på treningsstudio, 0 % satte idrett som sitt første alternativ. Mange oppgir at når turmulighetene i nærområdet svekkes kommer de seg ikke like ofte ut på tur. Mange nærturområder og grøntdrag er under stor press. De ødelegges eller forringes med ulike inngrep. Det skjer en bit for bit utbygging som sjelden går mot noen annen retningen enn mot mindre naturområder. Dette er like bakvendt som at vi skulle jobbe for å få flere til å begynne å spille fotball, for så å legge ned mange fotballbaner. Vi mener derfor at man må være tydelige i strategien på at nærturområder må bevares.

Friluftsliv er ikke bare et viktig folkehelseiltak, men også et bolystiltak for mange utmarkskommuner. Det er ikke bare arbeidsplasser som folk ser etter når de bestemmer hvor de skal flytte, også muligheter for å holde på med hobbyer er viktig. Utmarkskommunene kan ikke konkurrere med større byer om kulturtilbud, idrettstilbud og lignende, men de kan konkurrere om gode turområder for den som er interessert i å vandre, gå på ski, jakte eller fiske.

Noen sitater fra Nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging som vi mener er viktige er:

Regjeringen forventer at:

- ▲ fylkeskommunene og kommunene bidrar til å hindre nedbygging av verdifulle landbruks-, natur- og friluftsområder. Regionale planer bør angi verdifulle landbruksarealer og gjennom langsiktige utbyggingsstrategien trekke klare grenser mot jordbruksarealer og overordnet grønnstruktur.

- ⤴ det legges til rette for en aktiv livsstil og økt friluftsliv ved å knytte sentrum, boligområder, skoler og barnehager til friluftsområder gjennom etablering av trygge og sammenhengende forbindelser for gående og syklende.
- ⤴ kommunene tar vare på og videreutvikler en sammenhengende grønnstruktur, grønne lunger og vannmiljø, og at tiltak for å bevare og gjeninnføre stedegne planter og dyr vurderes i planleggingen.
- ⤴ planleggingen bidrar til å unngå nedbygging av viktige naturtyper, friluftsområder, kulturlandskap og dyrka mark, og inngrep i viktige kulturminner og kulturmiljø. Prosjekter med stor negativ konsekvens for naturmangfold bør i utgangspunktet ikke gjennomføres, og nye traseer bør der det er mulig legges utenfor biologisk viktige områder og truet natur.
- ⤴ kommunene vurderer arealbruken i strandsonen langs sjøen i et helhetlig og langsiktig perspektiv, og at det tas særlig hensyn til natur og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser. Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen legges til grunn for planleggingen.
- ⤴ fylkeskommunene og kommunene legger til rette for friluftsliv ved å ta vare på og videreutvikle grønnstrukturen.
- ⤴ fylkeskommunene og kommunene legger til rette for fysisk aktivitet for hele befolkningen, blant annet ved å sikre grønne områder som er lett tilgjengelige og tilrettelagt for friluftsliv, idrett, lek og avkobling, og som er fri for forurensning og støy. Friluftslivets arealbehov ivaretas i planleggingen.

Energi

Vi mener at man må ta med alternativene i planen, selv om de i seg selv ikke krever areal. Å spare energi får samme effekt på energitilgangen, om ikke bedre, som å produsere mer energi. Energieffektivisering frigjør ofte energi når behovet er som størst og nettet er som mest belastet. Det trenger heller ikke kraftlinjer som krever areal og er dyre å bygge. Derfor er det viktig at man tar med effektivisering som en del av en arealstrategi for å synliggjøre alternativene til produksjon, selv om det ikke innebærer arealkrevende virksomheter. Her må man slå fast at energieffektivisering alltid skal utredes som alternativ til å bygge kraftlinjer og anlegg for å produsere energi. Man må også gi føringer om at i Sør-Trøndelag skal effektivisering prioriteres framfor ny produksjon. En annen mulighet for å minske behovet av arealkrevende energiproduksjon er å utnytte avfallsprodukter fra jordbruk og industri. Vi mener man i den regionale planen for arealbruk også må ta med utnyttelsen av biogass, spillvarme, halm og annet som kan bidra til å minske behovet for arealkrevende energiproduksjon.

Vindkraft med tilhørende ledningsnett har blitt den største trusselen mot bevaring av naturområder i Sør-Trøndelag. Med de kraftverk og tilhørende kraftlinjer som har fått konsesjon av NVE de siste tre årene vil det skje et tap av inngrepsfri natur på 250 km² i Trøndelag. Det skjer også på sterk bekostning av naturverdier: alle større anlegg har hubrolokaliteter nært anlegget, hubro er stekt truet på rødlista. I strategien må man derfor gå inn for å beholde dagens fylkesdelplan og ikke tillate mer utbygning av vindkraft enn de 3 TWh som man har satt som tak.

Noen sitater fra Nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging som vi mener er viktige er:

Regjeringen forventer at:

- ⤴ fylkeskommunene og kommunene tar hensyn til klimautfordringene og norsk energiomleggingpolitikk i planleggingen. Det legges til rette for redusert energibruk og klimagassutslipp, energieffektivisering, utbygging av fornybar energi og tilpasning til klimaendringene. Klimatiltak som har positive eller akseptable effekter for naturmangfold og andre viktige miljøverdier prioriteres.

- ^ fylkeskommuner og kommuner legger til rette for økt produksjon av fornybar energi, herunder også bioenergi, uten at viktig naturmangfold eller store landskapsverdier går tapt.

INON

Det er ikke bare friluftsområder i nærmiljøet man må bevare, også de større urørte områder må bevares til våre etterkommere. På 110 år har man gått fra at 48 % av Norges areal lå minst 5 km fra inngrep til 11,8 %. I perioden 2003-2008 tapte Sør-Trøndelag 1,3 % av sin inngrepsfrie natur, som gjør at Sør-Trøndelag er et av de fylker som tapte størst andel i denne perioden. Omfanget av tildelte konsesjoner til vindkraft og kraftlinjer tyder på at Sør-Trøndelag kommer til å tape mye mer i årene framover. Den urørte naturen er viktig for friluftsopplevelser og biologisk mangfold.

Noen sitater fra Nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging som vi mener er viktige er:

Regjeringen forventer at:

- ^ hensyn til inngrepsfrie naturområder uten tyngre tekniske inngrep (INON-områder) vektlegges i planleggingen.

Oppdrett

Man skriver at havbruksnæringen har bidratt mye til verdiskapingen i fylket. Man må ikke bare se på den positive delen av næringen, men også på de negative sidene. Lakselus og rømt oppdrettsfisk er i dag store trusler for mange laksestammer. Man får heller ikke glemme at oppdrettsnæringen i Sør-Trøndelag har påvirkninger også utenfor fylket. Oppdrettsfisken trenger mat som til stor del består av villfanget fisk. Mange fiskebestander høstes allerede over hva som er bærekraftig og på grunn av det blir tap i alle steg i næringskjeden medfører oppdrett til at vi kan gi mat til et mindre antall personer. Å satse på en ekspansjon av oppdrettsnæringen før man har gjort næringen bærekraftig er noe vi er sterkt imot.

Kystnasjonalpark

I referatet fra et fylkesting i 2008 finner man følgende sitat: "Sør-Trøndelag fylkeskommune går inn for å i samarbeid med berørte kommuner, Fylkesmannen, Direktoratet for naturforvaltning, miljø-/ naturvernorganisasjoner og næringsinteresser få utredet etablering av større verneområder langs kysten av nasjonalparklignende karakter, der nærliggende inngrepsfrie områder blir sett i sammenheng med felles verneforskrift. Det forutsettes at berørte grunneiere får kompensasjon for områdene som blir lagt inn i verneområdet." Dette har ikke blitt fulgt opp. Det haster nå å få til et verneområde langs kysten. Om vindkraftanleggene som har fått konsesjon blir bygget kommer det bare til å være noen få områder igjen som kan bli aktuelle til verneområder langs kysten.

En kystnasjonalpark kan være et viktig bidrag til å sikre opplevelsesverdier langs kysten som holder på å gå tapt. Det kan også være et viktig bidrag for å sikre boreal regnskog, kystlynghei og andre truede naturtyper.

Biologisk mangfold

85 % av artene som er på rødlista er påvirket av arealendringer. Bærekraftig bruk av arealer er derfor meget viktig for å bevare det biologiske mangfoldet.

Noen sitater fra Nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging som vi mener er viktige er:

Regjeringen forventer at:

- ^ naturmangfoldlovens alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk legges til grunn for planlegging som berører naturmangfold. Forekomster av utvalgte naturtyper og prioriterte arters økologiske funksjonsområder innarbeides i planlegging på land og i sjø.

Uttalelsen støttes av:

Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag, Norges Jeger og Fiskerforbund i Sør-Trøndelag, Norsk Botanisk forening Trøndelagsavdelinga, Norsk Ornitologisk Forening avdeling Sør-Trøndelag, Sør-Trøndelags krets av Norges Speiderforbund, Trondhjems Turistforening, Trondheim Turmarsjforening og Trondhjems Kajakklubb.

Staffan Sandberg
Fylkeskoordinatir
FNF Sør-Trøndelag